

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Росица Ангелова,
председател на научното жури в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент”

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за
културата (Етнография-Българска етнология)
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”, Факултет по
хуманитарни науки, Катедра „История и археология”

I. Данни за кандидата

В конкурса, обявен в Държавен вестник, бр. 37, 17 май 2022 г., участва само един кандидат – Ивелина Аврамова Ефтимова. Тя е завършила специалност „История” в ШУ „Епископ К. Преславски” с магистърска степен през 2001 г. През 2006 г. успешно защитава докторска дисертация на тема „Gender позиции в българското традиционно семейство”. Научноизследователската ѝ дейност е свързана с участието ѝ като член в един международен, три национални и десет университетски проекта. Допълнително представя сертификати за владеене на турски език, ниво А 1 и английски език, IV ниво. Ефтимова членува в Съюза на учените в България, клон – Шумен, взема участие в редколегията на три издания, води дисциплини в ОКС „бакалавър” и „магистър”; успешно е ръководила шестима дипломанти, автор е на две рецензии на дипломни работи, както и подготвя петима студенти за участие в научни форуми. Кандидатката е участвала в две преподавателски мобилности – в гр. Лодз, Полша през 2016 г. и в гр. Ескишехир, Турция през 2020 г.

II. Данни за конкурса

За участие в конкурса, кандидата Ив. Ефтимова коректно е попълнила Справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Представя списък със статии и доклади в нерепубликани списания с научно рецензиране или публикувани в

редактирани колективни томове, на брой общо 23. Коректно е включила и декларации за съавторство за две нейни публикации. Соча 12 цитирания. Добро впечатление прави широкото ветрило на научните дирения на кандидата. В нейните публикации са застъпени теми като конструирането на джендър позиции в семейството и семейно-наследствените правоотношения, миграция и промени в социализацията, съвременното състояние на традиционните занаяти сред българските турци, теоретични аспекти в конструирането на етническата идентичност, ролята на девическото образование в следосвобожденска България, влиянието на игрите и играчките върху моделите на поведение; етноложките аспекти на остаряването в българската традиционна култура.

Предоставеният пакет от кандидата е пълен и коректен и дава основание да заключим, че при реализиране на процедурата няма допуснати нарушения и тя отговаря на изискванията на съответните нормативни актове.

III. Научни приноси

Основният труд за участие в конкурса на кандидата е монографията „Етноложки аспекти на старостта и остаряването в българското общество (от традиция към модерност)”. Трудът съдържа увод, четири глави, заключение, списък с използваната литература и източници, приложения и снимки, с общ обем 213 страници. Той е изграден на база теренен материал, който обхваща периода от 2016 до 2020 г. в един сравнително малък географски обхват – Шумен, Каспичан, Търговище, Исперих, Плиска и шуменските села.

Представената монография е оригинално научно изследване. Текстът е написан на високо езиково ниво, като са съблюдавани пропорциите на научния стил и лекотата и разбираемостта на научните постановки. Похвално е, че в заключението са включени изводи, тези и хипотези, които от една страна улесняват четящият, а от друга страна изясняват в

лаконичен вид основните достижения на труда. Научният труд би спечелил ако на терен беше работено с повече информатори от различни краища на България. Тогава извадката би имала наистина представителен характер и изводите биха били коректни. Подобна забележка може да бъде отправена и по отношение застъпена теза, че само родените през 40-50 –те години на ХХ век са възпитавани от родители, носители на традиционни норми и ценности. Използването само на един фонд от Държавен архив Шумен пък ограничава базата за сравнение и изводи.

Спецификата на темата „Етноложки аспекти на старостта и остаряването в българското общество (от традиция към модерност” предопределя текста на монографията като своеобразен научен принос в цялостния му вид. Защото така поставен, въпросът за дейността на пенсионерските клубове не е разглеждан в специализираната литература. За първи път се прави анализ на старостта и остаряването в българското общество, и то креативно, с използване на богат изворов и историописен материал. Така се обогатяват съществуващите знания по темата в частност в Шуменско и в общонационален план. На този фон започват да се очертават и частните приноси на труда. Най-напред трябва да се отбележи новия материал, въведен в научно обръщение. Такъв е налице във всички части на монографията. Много интересни са оценките и анализите на Ивелина Ефтимова за важността на пенсионерските клубове като жизнеспособна форма на гражданско сдружаване; на културната им дейност, на новаторското изследване на клубовете и тяхната специфика преди и след 1989 г.; както и прилагането на етноложки подход към темата за старостта и остаряването в българското общество в периоди на преход. Модерната методология, приложена от Ефтимова прави представянето на дейността на пенсионерските клубове допълнително достойнство на работата. Това е голям обем изворов/теренен материал, с който се работи и отлично познаване на проблематиката.

Би могло да се твърди, че монографията е „социализирана”. На отделни теми, засегнати в нея Ив. Ефимова е публикувала значителен брой статии, като, както се вижда интересът към проблематиката датира отдавна. Част от тях са на страниците на авторитетната поредица на ШУ „Епископ Константин Преславски – Историкии, в списание „Българска етнология”. Публикациите имат същото високо ниво, каквото се констатира в самата монография.

IV. Заключение

Широките научни интереси, високото качество на публикациите, дългогодишният преподавателски опит и разработени лекционни курсове, изпълнението на националните изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ затвърждават основанието ми да предложа гл.ас. д-р Ивелина Ефимова да бъде избрана за доцент в ШУ „Епископ Константин Преславски”.

20 август 2022 г.

Шумен

Изготвил становището: .....
A

(проф. д-р Р. Ангелова)